MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tas-27 ta' Novembru, 2003

Citazzjoni Numru. 91/1999/1

Francis Meilaq

vs

Dr Vincent Galea LL.D. u Liliana Buhagiar L.P. bhala kuraturi nominati b'digriet tal-Qorti tat-12 ta' Dicembru 2000 biex jirrapprezentaw lill-minuri Emanuel Christopher Redeemer Meilaq; u Frances Meilaq

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-attur u l-konvenuta zzewgu fl-10 ta' Novembru 1983 (Certifikat taz-Zwieg anness u mmarkat Dok "A").

Illi l-partijiet ghandhom tifel Roderick li twieled fil-5 ta' Mejju 1985 (Certifikat tat-Twelid anness u mmarkat Dok "B").

Illi fis-sajf tal-1996 il-konvenuta telqet mid-dar u kellha relazzjoni adultera ma' ragel iehor, Charles Camilleri, u l-kontendenti ghadhom sal-llum separati *de facto*.

Illi fis-17 ta' Dicembru 1998 il-konvenuta welldet tarbija bl-ismijiet Emanuel, Christopher, Redeemer (Certifikat tat-Twelid anness u mmarkat Dok "C") mir-relazzjoni adultera bejnha u l-imsemmi Charles Camilleri, liema tqala' u twelid gew misturin minnha lill-attur.

Illi *inoltre* c-cirkostanzi jiggustifikaw l-applikazzjoni ta' l-**artikolu 70 (a) tal-Kap 16** peress illi huma kienu ilhom ma jghixu flimkien mis-sajf tal-1996.

Illi l-istess attur talab lil din l-Onorabbli Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi t-tarbija Emanuel, Christopher, Redeemer Meilaq mhuwiex l-iben naturali ta' l-attur.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li hija ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 *et seq.* tal-process;

Rat ir-rikors tal-attur datat 14 ta' Jannar 1999 fejn talab li jigi nominat kuratur sabiex jirrapprezenta lill-minuri Emanuel Meilaq fl-atti tal-kawza u fl-atti l-ohra relattivi u sussegwenti.

Rat id-digriet tal-Qorti tat-12 ta' Dicembru 2000 fejn innominat lil Dr. Vincent Galea u lill-Prokuratur Legali Liliana Buhagiar bhala kuraturi deputati ghall-istess minuri.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut kuratur fejn eccepixxa :-

1. Illi huma m'humiex edotti mill-fatti u jirriservaw minn issa d-dritt taghhom li jressqu dawk l-eccezzjonijiet opportuni fi stadju ulterjuri.

2. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tieghu ;

Rat li l-konvenuta giet notifikata bic-citazzjoni fil-5 ta' Dicembru 2000 u li ma pprezentat l-ebda nota tal-eccezzjonijiet u kwindi hija kontumaci;

Rat il-verbal tas-seduta tal-24 ta' Settembru 2001 fejn giet nominata Dr Mariella Gonzi biex tigbor il-provi; tal-21 ta' Jannar 2002; tal-25 ta' Marzu 2002; tal-11 ta' Gunju 2002; tal-14 ta' Novembru 2002 fejn il-Qorti rrevokat l-inkarigu tal-Assistenta Gudizzjarja Dr Mariella Gonzi u nnominat minflokha lil Dr Kenneth Gulia;

Rat is-seduta mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr Kenneth Gulia;

Rat il-verbali tas-seduti tat-18 ta' Frar 2003; u tal-1 ta' April 2003 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-27 ta' Novembru 2003.

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET.</u>

Illi l-attur jallega li fis-sajf 1996 il-konvenuta telqet mid-dar u kellha relazzjoni adultera ma' ragel iehor, Charles Camilleri. Illi huwa kkonferma li l-kontendenti ghadhom sal-llum separati *de facto.* Illi sussegwentement fis-17 ta' Dicembru 1998 il-konvenuta welldet tarbija bl-ismijiet Emanuel, Christopher, Redeemer li gie registrat fir-Registru Pubbliku permezz tal-Att tat-Twelid numru 21/1999 (Dok. C). Illi fl-imsemmi Att tat-Twelid, l-attur gie ndikat bhala missier it-tarbija meta huwa mhux u *inoltre*

jsostni li t-tqala u t-twelid gew misturin minnha lill-attur. Kwindi qed jitlob lil din il-Qorti biex jigi dikjarat li l-imsemmi minuri mhux l-iben naturali tieghu.

Illi fil-fatt din l-azzjoni ttentata mill-attur hija wahda minn tliet azzjonijiet permessibbli fil-ligi taghna sabiex tigi attakkata l-legittimita’ ta’ l-ulied u cjoe’:

(a) L-azzjoni ta’ diskonoxximent jew ta’ *denegata paternita’* a bazi tal-**artikolu 70 tal-Kap 16** li hija miftuha ghar-ragel li fic-certifikat tat-twelid huwa ndikat bhala missier it-tifel imwieled fiz-zwieg, u dan fil-kazijiet indikati tassativament fis-**subartikolu (1) (a) sa (d),** liema azzjoni tattakka l-prezunzjoni *“pater est quae iustiae demonstrat”,* u twassal biss mhux biex jigi determinat il-missier tat-tarbija imma biss ghad-dikjarazzjoni li r-ragel ta’ l-omm ma huwiex il-missier, liema azzjoni ghandha tigi prezentata fit-termini stretti moghtija fl-**artikolu 73 tal-Kap 16.**

(b) It-tieni azzjoni hija dik moghtija biss lit-tifel *ai termini* tal-**artikolu 84** sabiex jitlob l-istat ta’ iben legittimu u ghaliha japplikaw ir-regoli stabbiliti fl-**artikoli 82 sa 85 tal-Kap 16.**

Illi a propozitu ta’ din l-azzjoni nghad fil-kawza **“Antonio Scerri Gauci vs Dottor Giovanni Scicluna nomine et”** (A.C. 14 ta’ Jannar 1952:-

“Illi din l-ahhar azzjoni tat-tfittxija ta’ paternita’ hija moghtija biss lit-tifel u hija estiza lill-werrieta jew dixxendenti tieghu fil-kaz biss previst mill-ligi.

It-tifel ghandu d-dritt li jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtih l-att tat-twelid meta ma jkollux pussess ta’ stat konformi ma’ l-att tat-twelid, u ebda limitazzjoni ohra ma timponilu l-ligi ghall-ezercizzju ta’ dik l-azzjoni. Ghaldaqstant lilu ma tolqtux il-limitazzjoni li tolqot lil persuni ohra nteressati, konsistenti f’illi huma jkollhom jippruvaw l-impossibilta’ fizika ta’ koabitazzjoni tal-prezenti genituri tat-tifel fi zmien rilevanti minhabba lontananza.

Meta t-tifel ma hux ostakolat fl-ezercizzju ta' l-azzjoni ta' ricerka tal-paternita' tieghu bil-fatt li dik l-impossibilta' fizika ma tirrizultax; l-unika limitazzjoni li tolqtu hija dik illi tolqtu meta huwa jkun jippossjedi stat konformi mal-att tat-twelid tieghu"

Illi f'kaz maghmul a bazi ta' din l-azzjoni fis-sentenza **"Walter Ahar nomine vs Pio Micallef"** (P.A. (A. J. M.) 21 ta' Frar 1996) inghad illi *"minn dan it-taghlim jidher li l-fatt li r-ragel ta' omm it-tarbija kien prezenti Malta u kellu l-possibilta' li jkollu relazzjoni ma' martu, ma ghandu jkun ta' ebda xkiel fl-indagini li ghandha ssir sabiex tigi stabbilita l-identita' tal-missier naturali tal-istess attur".*

(c) It-tielet azzjoni hija dik kontemplata fl-**artikoli 76 u 77 tal-Kap 16** fejn ghal dak li huwa relevanti ghal dik il-kawza fl-**Artikolu 77** jinghad li:-

"Il-legittimita' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata minn kull min ghandu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien f'impossibbilta' li jghammar ma' martu minhabba li kien 'il boghod minnha.

Illi din l-ahhar azzjoni msemmija ta' mpunjazzjoni ta' legittimita' hija miftuha ghal kull terz, inkluz lill-omm u lill-istess tifla peress li hija disponibbli ghal min ghandu nteress, inkluz il-persuna li tallega li hija missier it-tifla".

Illi minn dan kollu jirrizulta li l-ligi taghti l-opportunita' lill-diversi persuni fil-parametri hemm indikati, u biss bl-azzjonijiet fuq indikati sabiex tigi *denegata l-paternita'* jew anke kontestata l-legittimita`.

Illi pero' fl-opinjoni ta' din il-Qorti l-azzjoni abbazi tal-**artikolu 77** hija subordinata ghal dak li hemm provdut fl-**artikolu 81** li jipprovdi li l-istat ta' bint legittima ma jista' jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-bint innifsha jekk il-minuri tkun akkwistat l-i*status* ta' bint legittima mill-att tat-twelid u l-pussess tal-istess stat li jaqbel ma' tali att.

Illi fi kliem iehor l-azzjoni ttentata skond **l-artikolu 77** sabiex tirnexxi trid issir fl-ewwel lok a bazi ta’ iben jew bint li skond l-att ta’ twelid ma jkunx ikkunsidrat bhala legittimu, jew ghalkemm l-istess att ta’ twelid jikkunsidrah legittimu, huwa ma jkunx jippossedi l-istess stat ta’ legittimu.

Illi l-pussess ta’ l-istat ta’ iben legittimu skond **l-artikolu 80** *“stabbilit minn gabra ta’ fatti, mehudin flimkien, li jiswew biex juru r-rabta ta’ filjazzjoni u ta’ demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu”.*

“L-ewlenin fost dawn il-fatti huma:-

(a) Illi t-tifel ikun gieb dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu jghid li huwa l-iben;

(b) Illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u, f’dik il-kwalita’ haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, u sabiex jikkollokah;

(c) Illi t-tifel gie dejjem maghruf bhala tali min-nies;

(d) Illi huwa jkun maghruf bhala tali mill-familja”.

Illi dan ifisser skond is-sentenza **“Malika Cachia Ejjebili et vs Ahmed Kamel El Din et”** (PA.RCP 26 ta’ Jannar 2000) li skond il-provvedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta,** huwa biss jekk ikun hemm *“nuqqas ta’ att ta’ twelid **jew** tal-pussess ta’ stat* (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) *inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz, … … … li l-prova tal-filjazzjoni tista’ ssir b’xhieda ohra li tista’ tingieb skond il-ligi”.*

Illi mis-sentenzi fuq citati din hija l-unika konkluzjoni logika li tista’ tinghata meta jigu mqabbla l-**artikoli 81** mal-**artikolu 77,** *stante* li jidher li fl-opinjoni ta’ din il-Qorti, l-kundizzjoni kontenuta fl-**artikolu 77** dwar l-impossibbilta’ fizika, hija wkoll kundizzjoni ohra li kull persuna ohra, apparti l-minuri jekk dan jagixxi *ai termini* tal-ligi.

Illi dan jinsab ikkonfermat fis-sentenza **“Mario Maugeri vs Direttur tar-Registru Pubbliku”** (P.A. (RCP) 13 ta’ Jannar 1999) fejn inghad b’riferenza ghall-fatti f’dik il-kawza li:-

*“Dwar l-**artikolu 81** … … … jigi ndikat li tali artikolu ma huwiex ta’ ostakolu ghall-azzjoni odjerna, peress li jidher car mis-segwenti fatt fuq esposti, li l-istess minuri qatt ma kellu l-pussess ta’ stat ta’ iben legittimu li jaqbel mal-att tat-twelid peress li l-persuna ndikata kienet ilha nieqsa … ... u ommu kienet tghix biss mal-attur”.*

Illi minn dan johrog car li jekk iben jew bint ikollhom stat ta’ wild legittimu, u jkollhom ukoll il-pussess tal-istess stat konformi mal-att ta’ twelid, **hadd** ma jista’ jattakka dan l-istat abbazi tal-**artikolu 77** anke jekk tigi ppruvata l-impossibilta’ fizika ndikata fl-istess artikolu. Illi dan gie wkoll konfermat fis-sentenzi **“Concetta Conti nomine vs Angelo Camilleri”** (Vol.XXXII.ii.309) u **“Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et”** (P.A. (RCP) 18 ta’ Jannar 2000) fejn inghad li:-

*“Illi dan ifisser illi skond il-provedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta,** jekk ikun hemm nuqqas ta’ att ta’ twelid **jew** ta’ pussess ta’ stat (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz … … il-prova tal-filjazzjoni tista’ issir b’xhieda ohra li tista’ tingieb skond il-ligi. Fi kliem iehor jekk il-pussess ta’ stat ma jaqbilx mac-certifikat tat-twelid il-prova li tohrog mic-certifikat tar-Registru Pubbliku mhux insindakabbli”.*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati fis-sentenzi **“Stephen Healey vs Clyde Farrugia Vella”** (P.A. RCP deciza fl-1 ta’ Marzu 2001 Cit. Nru: 1841/98/RCP); **“Carmel Grima et vs Carmelo Borg et”** deciza fil-5 ta’ Lulju 2001 Cit. Nru. 190/97/RCP; **“Anthony Sant vs John Cutajar et”** (P.A. RCP 10 ta’ Novembru 1999); **“Carmel Grima et vs Carmelo Borg et”** (P.A. (RCP) deciza fil-5 ta’ Lulju 2001 Cit. Nru: 190/97/RCP); **“Natalino Scerri vs Giovanni Minafo`”** (P.A. (RCP)

deciza fl-14 ta' April 2000 (Cit Nru 1919/98/RCP) u diversi ohrajn li gew konsistentment moghtija minn din il-Qorti.

Illi ghal dik li hija l-kawza odjerna ma hemm l-ebda dubju li din l-azzjoni, kif *di piu'* ndikata fic-citazzjoni attrici giet istitwita skond il-parametri tal-**artikolu 70 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** li jiddisponi li:-

"Ir-ragel jista' jichad li jaghraf it-tifel imnissel matul iz-zwieg:-

"(a) jekk jipprova li, fiz-zmien bejn it-tliet mitt jum u l-mija u tmenin jum qabel it-twelid tat-tifel, hu kien fl-impossibbilta' fizika li jghammar ma' martu minhabba li kien 'il boghod minnha, jew minhabba xi accident iehor; jew"

"(b) jekk, fiz-zmien hawn fuq imsemmi, kien mifrud de facto jew legalment minn martu":

"Izda ma jistax jichad lit-tifel jekk matul iz-zwieg ikun rega' nghaqad ma' martu, ukoll jekk temporanjament; jew"

"(c) jekk jipprova li fiz-zmien hawn fuq imsemmi kien milqut b'impotenza, ukoll jekk dik l-impotenza kienet wahda fit-tnissil; jew"

"(d) jekk jipprova li fiz-zmien hawn fuq imsemmi martu kienet ghamlet adulterju jew kienet hbiet it-tqala u t-twelid tat-tarbija, u barra minn jekk jipprova xi fatt iehor (li jista' jkun testijiet u provi genetici u xjentifici) li x'aktarx jeskludu dik il-paternita'".

Illi wiehed irid jirreferi ghall-**artikolu 73 tal-Kap 16** li jipprovdi li tali azzjoni mir-ragel ta' martu u omm tal-istess tarbija trid issir fi zmien sitt (6) xhur mit-twelid, jekk ir-ragel dak iz-zmien ikun jinsab Malta, u f'dan il-kaz ma hemm l-ebda dubju li tali kawza saret fit-terminu preskritt peress li l-istess tarbija twieldet fis-17 ta' Dicembru 1998 u c-citazzjoni attrici giet prezentata fl-14 ta' Jannar 1999.

Illi **Francis Meilaq** fid-dikjarazzjoni tieghu qal illi huwa u l-konvenuta zzewgu fl-10 ta' Novembru 1983 u kellhom tifel

Roderick li twieled fil-5 ta' Mejju 1985. Illi fis-Sajf 1996 il-konvenuta telqet mid-dar u kellha relazzjoni adultera ma' ragel iehor, Charles Camilleri, u l-kontendenti ghadhom sal-llum separati. Illi fis-17 ta' Dicembru 1998 il-konvenuta welldet it-tifel mertu tal-vertenza odjerna mir-relazzjoni adultera bejnha u Charles Camilleri, liema tqala u twelid gew misturin lilu mill-konvenuta.

Illi in kontro-ezami xehed li l-missier naturali tal-istess minuri Emanuel huwa Charles Camilleri. Infatti huwa pprezenta wkoll dokument li gie rilaxxat mid-Dipartiment tal-Obstetrics St Luke's Hospital mmarkat Dok. "FM1" a fol. 61 tal-process. Dan id-dokument juri *date of discharge* bhala dik tal-31 ta' Dicembru 1998 u juri isem martu u bhala *"Husband"* tnizzel l-isem "Charlie" u juri l-indirizz tal-post fejn toqghod m'ommha l-Mosta. Huwa qal li bejn Awissu 1996 u Dicembru 1998 ra lill-mara biss xi darba l-Qorti u dan peress li fethitlu kawzi fil-Kriminal u kien hareg liberat (vide Dok. "FM2"). Minn Jannar 1998 sa Dicembru 1998 huwa ma ltaqax ma' martu hlief fuq xi kawzi li kellu l-Qorti maghha u qatt ma kellu x'jaqsam maghha.

Illi huwa xehed dwar kif ghal habta ta' Lulju 1996 kien induna li martu kellha wicc haddiehor. Huwa skopra li martu kienet tqila meta kellha seba' xhur tqala' meta kellhom kawza l-Qorti dwar access ghat-tifel. Huwa qal li waqt it-tqala' tal-minuri in kwistjoni huwa ma kien involut bl-ebda mod la waqt it-tqala u lanqas ghat-twelid tal-istess. Fl-ahharnett qal li huwa ma kellu x'jaqsam xejn mar-registrar ta' din it-tarbija Emanuel ghax it-tarbija mhux tieghu. Huwa lest li anke jaghmel id-*DNA Test.*

Illi mill-provi prodotti fil-kawza odjerna jirrizulta li mart l-attur kienet telqet mid-dar konjugali fis-Sajf 1996 meta hija diga' kellha relazzjoni adultera ma' terza persuna. Illi minn dakinhar li telqet l-attur u l-konvenuta ma kellhom l-ebda konnessjoni mieghu kwalunkwe li minnha setghet jinghad b'xi mod li l-minuri qatt seta' jkun ibnu. Huwa infatti ra lil martu biss il-Qorti minhabba l-kawzi pendenti li kellhom bejniethom u kien proprju f'okkazjoni minn dawn li rrealizza li martu kienet tqila.

Illi *inoltre* f'Dok "FM 1" a fol. 61 tal-process jirrizulta li l-konvenuta meta welldet lil dan il-minuri fir-rigward tad-dettalji tar-ragel ma tatx tal-proprja zewgha izda tat l-isem ta' Charlie li huwa l-persuna li kellha relazzjoni mieghu.

Illi ghalhekk irrizulta li mart l-attur kellha relazzjonijiet intimi ma' persuna ohra, mhux l-attur, li r-rizultat taghha kien almenu zgur il-wild tal-istess minuri, u dan fiz-zmien meta hija kienet separata *de facto* mill-istess attur u ghalhekk m'hemm l-ebda dubju li gew sodisfatti d-dispozizzjonijiet tal-**artikolu 70 (1) (a), (b) u (d) tal-Kap. 16,** u taht dan l-aspett it-talba attrici ghandha tigi milqugha peress li gie konkludentement ippruvat li l-attur mhuwiex il-missier tal-istess minuri Emanuel, Christopher, Redeemer u d-dispozizzjoni tal-ligi ghal dak li jirrigwarda l-azzjoni attrici gew ukoll sodisfatti.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-kuraturi deputati ghan-nom tal-istess minuri u dan inkwantu l-istess huma b'xi mod inkompattibbli ma' dak hawn deciz u fil-kontumacja tal-konvenuta, **tilqa' t-talbiet attrici** b'dan illi :-

(1) Tiddikjara illi t-tarbija Emanuel, Christopher, Redeemer Meilaq mhuwiex l-iben naturali ta' l-attur u tordna li c-certifikat tat-Twelid tal-istess minuri (Numru 21/1998) ghandu jigi emendat, b'dan li kull riferenza ghall-attur bhala missier l-istess minuri, flimkien mad-dettalji kollha tieghu relattivi, inkluzi l-kliem *"of the said"* fil-kolonna tal-partikolaritajiet tal-omm, ghandhom jigu kkancellati u sostitwiti bil-kliem *"unknown father"* jew *"missier mhux maghruf"* b'dan ghalhekk li l-isem tal-attur ma jibqax jigi ndikat fl-istess certifikat bhala l-missier tal-istess minuri.

Illi l-Qorti tordna ukoll li *ai termini* tal-**artikolu 256 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta** li kull korrezzjoni hawn ordnata ghandha ssir mid-Direttur tar-Registru Pubbliku fi zmien ghaxart ijiem minn dakinhar li s-sentenza tghaddi f'gudikat

u ghandha ssir bis-sahha ta' kopja vera tas-sentenza li tinghata lilu mir-Registratur tal-Qrati Superjuri, bil-mod preskritt fl-istess dispozizzjonijiet tal-**Kap 16.**

Illi dwar il-kap tal-ispejjez dawn ghandhom jigu ssopportati mill-istess konvenuta Frances Meilaq, *stante* li ma jirrizultax mill-provi li tali zball kien imputabbli ghal xi raguni lill-minuri u lill-attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------